

Balio Sruogos atvirlaiškis Vandai Daugirdaitei-Sruogienei, 1929-07-23, iš Tirolio - į Būgius

Liepos 23.

Liepos 23.

Rytoj lipame į šią viršūnę [1], – tai sunkiausias pasikėlimas [2], tad ir įdomiausias [3]. Toliau būsime 3 dienas ledynuose, iš jų neišeidami, paskui gi tuojau į apačią – ir namo-namo, Vanduk! Turime vadą [4], jau įpratome eiti, tai ir dėl rytdienos nė kiek nebijau. Bučiuoju Tave ir Daliuką mūsų.

Balys [5] [2v] // [2r] //

KOMENTARAI

- [1] Wildspitze (Vildšpicė), 3774 metrų aukščio kalnas Austrijos pietvakariuose, Ectalio Alpėse; aukščiausia Ectalio Alpių viršūnė.
- [2] „Kelias pavojingas ir sunkus. Tenka kopti labai stačiu ledu, kirvukais kirstis vietą kojai pastatyti“ (Antanas Venclova, „Mūsų studentų ekskursija į Europos Vakarus“, in: *Jaunimas*, Kaunas, 1929-10, Nr. 19-20, p. 285).
- [3] „Po ilgos ir sunkios kelionės galų gale įlipame į tą viršūnę, kurią ne visi drįsta lankyti. Debesys lekia per mus ir žemiau mūsų. Šiaurės kalnai matyti po debesim, lyg paskendusios salos ar marių gyvūnai. Šalta. Mes užsisiegiame visus knypkius. Viršūnėje randame užkopusius dar kelis drąsuolius. Iš šio kalno viršūnės į visus kraštus yra neatpasakojamas vaizdas. Jis amžinai lieka kiekvieno, kas jį mato, atminty. Toli nuo visokio gyvenimo, kur joks paukštis neatleikia, kur neauga jokia žolelė, net ir samanos, būti ir pajusti savo visišką atsiskyrimą nuo kultūros, savo visišką vienumą yra taip šiurpiai įdomu, jog tas išpūdis lieka žmogui ilgam ilgam laikui“ (Antanas Venclova, „Mūsų studentų ekskursija į Europos Vakarus“, in: *Jaunimas*, Kaunas, 1929-10, Nr. 19-20, p. 285).
- [4] Ekskursantus į Wildspitze per ypatingai pavojingas vietas lydėjo pasamdytas vietinis gidas: „Dabartinis mūsų gidas, ūsuotas pagyvenęs tirolietis, kėlė mus rytais rusiškai: „*Vstavajte, rebiata!*“ – per karą jis buvo Rusijoje pakliuvęs į nelaisvę ir ten išmoktų žodžių dar neužmiršęs. Buvo šalta, pro debesį matyti vos keli metrai. Šalikais apsivyniojome ausis, neturėdami pirštinių, rankas apsimevėme atsarginėmis kojineėmis. Bet vos pusvalandį paėjome žemyn, staiga sušvito tokia saulė, jog po kelių minučių ne tik nebereikėjo šalikų ir pirštinių, – nebežinojome, kaip pasislėpti nuo karščio, nors aplink plytėjo neužmatomi sniego laukai, o iš tolo stūksojo milžiniškos baltos viršūnės (Antanas Venclova, „Kelionė į Vakarus“, in: *Jaunystės atradimas*, Vilnius: Vaga, 1966, p. 141).

[5] Išliko Balio Sruogos kelionės į Wildspitze metu rašytas Vandos Sruogienės laiškas:

„Baliuk, mylimas, mylimas!

Taip keista – esi toli, už tos sienos baisios, kažkur – nežinia, kur, kada, o nieko apie Tave nežinau! Pasiilgau! Neramu! Įdomu viskas! Laukiu – nesulaukiu, kad išbūtum nors ne daugiau, kaip iki 27! Norėčiau, kad atvažiavęs mano laišką gautum, kad žinotum, kaip aš pasiilgus laukiu Tavęs!

Nuo 23-čio esame Gelgaudišky. Įsivaizduot negalėjau, kaip čia gražu ir gera! Turiu tai, apie ką svajojau: vasarą prie Nemuno, sename dvare, apsuptame puikaus parko, puiki biblioteka, priešais – į kairę, Raudonės bokštai, į dešinę Gelgaudiškio pilis. Abi su Dale jaučiamės kaip rojuje. Senai laukta laisvė, ramybė ir tai tokiam grožy! Dalė turi visai gerą kompaniją, aš – ilsiuosi siela ir kūnu. Maistas čia – kasdien kaip per vardines pas Biržiškienę. Dalė valgo puikiai, maudomės, vaikščiojam – ir tik Tavęs laukiam! Susitvarkęs Kaune – važiuok tiesiai pas mus. Pagyvensime kelias pasakos dienas – čia niekas nevaržo ir jokių pareigų nėra!

Aš manau, kad jei atvažiوسي prieš 1-mą – susiskambink su Šilingu ir susitvarkyk taip, kad galėtume iš čia nuvažiuot pas jį ir po to jau – į Kauną ir į Būgius. Todėl pasiimk kai ką iš Kauno: 1) Dalės naują suknelę su kombine, kur didžiojo spintoj kaba, 2) Dalės lakierkas – jos baltoje spintelėje iš kairės apačioje, 3) krikšto suknelę – irgi spintoje pakabinta, 4) pirk Dalei maudymo kostiumą (saugiau iškirptą nugaroje, pigų), 5) sau naktinius baltinius, pamainą baltinių ir kojinių, sau paimk maudymo kostiumą, man – iš Antosės kojines geras, kūno spalvos.

Nevažiuoju Tavęs pasitikt, nes nežinau, kada laukti – geriau sulauksiu čia. Atvažiavęs tuoj patelefonuok: Gelgaudiškis (Aukšt.) pas Šemiotą – man. Geriausiai tarp 1 val. ir 2 val., kada pietūs, ir vakare tarp 8 v. ir 9 v. Rytą garlaiviai iš Kauno išeina 6 val. ir 1 v. 30 m. (paskutinę patikrink!). O čia reikia šitaip: kaip priplauksi Raudonę, paprašyk kapitono, kad 3 kart sušvilptų – tai ženklas Šemiotams, kad arklius išsiųstų, kad svečiai pas juos važiuoja. Jei turėsi nedaug daiktų, galės ir arklių nesiųsti, nes čia pat prie Nemuno dvaras. Pravažiavęs Raudonę, būsi laivelio sutiktas, o mes ant kranto lauksim. Tik nevažiuok iki Gelgaudiškio miestelio, nes tai dar 5 kilometrai.

Tavo algos nepaėmiau. Savo gausiu po 1-mojo. Dabar čia po truputį dirbu, ką turiu iki 1-mo užbaigti.

Taip laukiu Tavęs! Taip baisiai pasiilgau!

Dar: su Antose atsiskaityta ir palik jai kokius 10 litų pragyvenimui. Pirk Šilingui dovaną pasitaręs su Krėviene – aš pinigų neužtekau.

Bučiuoju – myliu – laukiu – glaudžiu ir glaudžiuosi!

Tavo VaS“ (Vandos Sruogienės laiškas Baliui Sruogai, iš Gelgaudiškio – į Kauną, iki 1929-07-23, in: *LLTI BR*, f. 53, b. 859, ap. 3, nr. 10, l. 1r-v).